

046 Fons Francesc de Paula Franquesa

1 ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

1.1 **Codi de referència**
CAT AMLLA 13 046

1.2 **Nivell de descripció**
Fons

1.3 **Títol**
Fons Francesc de Paula Franquesa

1.4 **Data(es)**
Data de creació: 1406-1890
Data d'agregació: 1840-1890

1.5 **Volum i suport**
0.50 ml, 5 capsos, paper
5 llibres

2 ÀREA DE CONTEXT

2.1 **Nom del productor**
El fons ha estat generat per Francesc de Paula Franquesa.

2.2 **Història del productor**

Francesc de Paula Franquesa Riera (Hostalric 1833 - Girona 1892). Fill de Felip Franquesa Colombí (?-1888) notari d'Hostalric i nebot del notari de Llagostera (1804-1858) i secretari de l'Ajuntament de Llagostera (ca. 1814-1853) Tomàs Vidal de Llobatera i Llobet (Llagostera 1776-?), casat amb Catarina Franquesa. També era nebot de Mariano Franquesa Colombí (?-Girona 1873) col·lector de contribucions de l'Ajuntament de Girona (1840-1843), oficial al Govern Civil (1833-1856) amb diferents càrrecs i comissionista pel Govern Civil.

Francesc de Paula va estudiar dret a Barcelona i València. El 1853 el trobem com a secretari de l'Ajuntament de Llagostera substituint el seu oncle, càrrec que ocuparà fins el 1861. El 1859 ocupa la notaria de Caldes - Llagostera fins el 1889 quan serà notari a Girona.

El 1858 es va casar amb Joaquina Barceló Balmanya, filla d'una família de grans propietaris rurals de Llagostera que va construir per la filla el casal del carrer Sant Pere, 25 de Llagostera. La casa restarà en possessió de la família Franquesa fins que el 1965 quan l'adquireixi el pintor Emili Vilà Gorgoll. El seu fill, Joaquim Franquesa Barceló, va ser diputat provincial (1930-1931) i degà del col·legi d'advocats de Girona. El seu nét Lluís Franquesa Feliu (Girona 1908-Santiago de Xile 1951) va ser president del Foment Catalana Republicà de Girona (1932), d'Acció Catalana Republicana de Girona (1934-1938) i president de l'Audiència de Girona (1937).

Actiu políticament dins l'òrbita del Partit Lliberal de Práxedes Mateo Sagasta, va ser diputat provincial entre 1869 i 1882 pels partits judicials de La Bisbal, Olot i Girona.

Tot i que a partir de mitjans de 1860 viu entre Llagostera i Girona degué mantenir cert ascendent a Llagostera cosa que fa que el 1876 sigui membre de la comissió de reforma dels estatuts del Casino Llagosterenc i que el 1881 un grup de llagosterencs el nomenin President honorari del Comitè Constitucional de Llagostera juntament P.A. Sagasta i Victor Balaguer.

Actiu també culturalment, el 1856 va publicar *Flores de amistad: poesías*, un llibre inspirat per Víctor Balaguer amb 58 poemes escrits entre el 1849 i el 1856 principalment des de València, Barcelona i Girona.

El 1862 va fundar l'entitat Circulo de Amigos de la Instrucción a Llagostera que oferia classes d'aritmètica, dibuix i escriptura per a les classes treballadores. Aquesta entitat el 1863 va promoure un dels premis dels Jocs Florals de Barcelona, consistent en una arpa de suro.

El 1872 Franquesa va guanyar el primer accèssit del Certamen Literario de Granada amb la poesia "A la Virgen María en su concepción Immaculada", publicat el 1873 a Girona. El mateix any 1872 participà en la creació, com a primer president, de l'Associació Literària de Girona, que es dissoldria el 1901. Aquesta entitat organitzava festes culturals i va iniciar la publicació de la Revista de Gerona el 1876. El 1887 Franquesa encara n'era president, el vicepresident era Joaquim Botet i Sisó i el tresorer Emili Grahit, tres prohoms de la cultura gironina del moment.

2.3 Història arxivística

La documentació es conservava a la casa familiar dels Franquesa a Girona, carrer Santa Clara.

La correspondència estaria en lligalls de vetes dels quals han conservat dos llocs: *Correspondencia privada I* i *Correspondencia oficial. Nombramientos, títulos, instancias y varios asuntos administrativos*. En el moment d'ingressar a l'Arxiu el lligall *Correspondencia privada I* es conserva ordenat per plec anuals del 1850 a 1871 i el contingut es correspon a la retolació. En canvi la resta de correspondència presenta certa barreja tot i que es pot identificar un altre plec de correspondència majoritàriament privada que aniria entre el 1873 i el 1888.

2.4 Dades sobre l'ingrés

El 2010 Joaquim Franquesa Salvador besnét fa donació del llibre de comptes (ca. 1804-1834) del notari Tomàs Vidal. El 2014 ingressa, també per donació, la resta de documentació que conservava.

3 ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

3.1 Abast i contingut

El fons està format per quatre lligalls de correspondència, tres dels quals corresponen a Francesc de Paula Franquesa i un a Mariano Franquesa Colombí.

La correspondència de temàtica privada comprèn entre els anys 1850 i 1890. Conté referències a la relació amb la família, amb els amics de la carrera, amb contactes buscant una millor destinació professional, amb els companys d'activitat cultural com a literat i com a membre de l'Associació Literària de Girona. També conté la relació amb membres del partit lliberal sobretot amb Victor Balaguer i referències a actuacions com a diputat provincial.

La correspondència oficial comprèn dels anys 1854 a 1883. Està relacionada amb l'activitat política com a diputat provincial i vocal de les juntes de les que forma part, sobretot la de camins veïnals i carreteres, on intervé per tal que la carretera de Girona a Sant Feliu passi per Llagostera.

I com a membre de juntes municipals de l'Ajuntament de Llagostera, junta del cementi...

La documentació de Mariano Franquesa Anys 1836 – 1873 reflecteix la seva activitat professional oficial del Govern de la Província de Girona on ocupa diferents càrrecs entre 1833 i 1856, i com comissionista amb diferents encàrrecs com l'enderroc de les muralles de Girona l'any 1868. També com a col·lector de contribucions de l'Ajuntament de Girona (1840-1843) i els càrrecs i tasques desenvolupades dins de la Milícia Nacional de Girona (1837-1855)

El fons conté també rastres de l'activitat de notaries anteriors a Francesc de Paula Franquesa: un llibre de comptes del notari Tomàs Vidal (ca. 1804 - 1834), un censal signat el 1406 entre Bernat Joan de Cabrera i Guillem de Cruïlles i una escriptura de constitució de la Fundació de *Causa pia per Minyonas a Casar y Minyons a Estudiar feta per lo B Joan Gerones Canonge de la Santa Iglesia de S. Feliu de Gerona* (1753).

La biblioteca està formada per 5 volums:

- *De pactis nuptialibus. Sive capitulis matrimonialibus*. Barcelona, 1622.
- *Summa Artis Notariae*, 1681.
- *Defensa canonica de la potestat decretorial y executiva que por derecho ... tenien los Obispos...* Francisco Perez de Prado y Cuesta, bisbe de Teruel.
- *Diversos papeles de Cataluña. Tom 5*. Recopilació de tractats, memorials al Rei, etc. dels segle XVII.
- *Flores de amistad. Poesias de D. Francisco de P. Franquesa*, 1856.

3.2 Sistema d'organització

S'ha mantingut l'organització que presentava el fons al moment de l'ingrés.

S'han canviat els lligalls de vetes per caps de conservació, s'ha conservat els dos lloms dels lligalls.

3.3 Informació sobre avaluació, tria i eliminació

No s'ha realitzat processos d'avaluació i tria.

3.4 Incrementos

No es preveuen ingressos.

4 ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

4.1 Condicions d'accés

Es tracta de documentació pública.

La documentació és d'accés lliure.

4.2 Condicions de reproducció

Les reproduccions s'hauran de realitzar d'acord amb la normativa de l'Arxiu Municipal de Llagostera.

4.3 Llengües i escriptures dels documents

La llengua majoritària és el castellà tot i que també hi ha documents en català i en llatí.

4.4 **Característiques físiques i requeriments tècnics**

El suport paper de tota la documentació té un bon estat de conservació.

4.5 **Instruments de descripció**

El fons està descrit a nivell d'inventari.

5 **ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA**

5.1 **Existència i localització dels originals**

Els originals es troben a l'Arxiu Municipal de Llagostera.

5.2 **Existència i localització de reproduccions**

No existeixen còpies.

5.3 **Documentació relacionada**

L'Arxiu Històric de Girona conserva els protocols notariais de Francesc de Paula Franquesa i de Tomàs Vidal i Llobet.

5.4 **Bibliografia**

Adroer, M.A, Albà, M. Un notari i els seus papers durant la Guerra del Francès, Crònica 17, Ajuntament de Llagostera.

Adroer, M.A., Grau J.M.T. i Matas J. Catàleg de protocols del districte de Girona, Fundació Noguera, Barcelona 1996.

Història de la Diputació de Girona, Diputació de Girona, 1989.

Vilallonga, Mariàngela «Escriptors i artistes a Llagostera» dins Història de Llagostera. Les claus del passat, Albà, Marta – Mallorquí, Elvis. Coord. Ajuntament de Llagostera, Arxiu Municipal, 2010.

6 **ÀREA DE NOTES**

6.1 **Notes**

Pompeu Pascual Coris conservava un lligall amb la documentació del Circulo de Amigos de la Instrucció per donació de Clara Bussot, propietària de la casa del carrer Sant Pere, 25. Actualment no es té coneixement del parador d'aquesta documentació.

7 **ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ**

7.1 **Autoria i data**

Descripció realitzada per Marta Albà i Espinet el maig de 2015.

7.2 **Fonts**

La pròpia unitat de descripció i, per informar els elements *Història del productor i Abast i contingut*, també s'han utilitzat les obres citades a l'element *Bibliografia*.

7.3 **Regles o convencions**

Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Subdirecció General d'Arxius i Associació d'Arxivers de Catalunya, 2007.